

МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра педіатрії №1



«Затверджую»
В.о. ректора ОНМедУ,
д. мед. н., професор
Р.С. Вастьянов

**ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ
ЗАХВОРЮВАНЬ ОРГАНІВ ДИХАННЯ У ДІТЕЙ**
(назва навчальної дисципліни)

підготовки: докторів філософії на III освітньо-науковому рівні
(назва рівня вищої освіти)

галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
(шифр та назва галузі знань)

спеціальності: 228 Педіатрія
(код та найменування спеціальності)

Розробники:

зав. кафедри педіатрії №1,
чл.-кор.НАМНУ М.Л.Аряєв,
доцент. к.мед.н. Ю.В. Десятська.

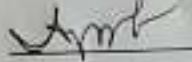
Одеса 2020

Вступ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей» складена на підставі освітньо-професійної програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки докторів філософії магістрів зі спеціальності 228 «Педіатрія» ОНМедУ, затвердженою Вченою Радою ОНМедУ від 04.06.2020 року (протокол № 11).

Програму обговорено на засіданні кафедри «31» серпня 2020р. (прот. № 2).

Завідувач кафедри педіатрії №1,

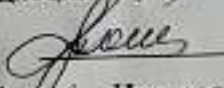
чл.-кор НАМНУ, д.мед.н. професор  Арєєв М.Л

Програму ухвалено на засіданні предметно-циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін «31» серпня 2020р. (прот. № 1).

Голова предметної циклової

методичної комісії з педіатричних дисциплін,

д.мед.н., професор

 Котова Н.В.

Програму затверджено на засіданні Центральної координаційно-методичної Ради ОНМедУ від «16» вересня 2020 р. (прот. № ____).

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Програма вибіркової навчальної дисципліни стосується сучасних підходів діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей; диференційної діагностики можливих ускладнень при захворюваннях органів дихання у дітей; принципів невідкладної допомоги в залежності від причини виникнення та ступеня тяжкості при захворюваннях органів дихання у дітей.

Програма вибіркової навчальної дисципліни визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг, необхідний для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, перелік загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання, та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Вибіркова навчальна дисципліна «Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей» складається з 4 кредитів ЄКТС (120 годин): у кожному кредиті по 15 аудиторних годин та 15 годин для самостійної роботи; усього 60 аудиторних годин та 60 годин для самостійної роботи.

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей» є діагностика бронхітів та пневмонії у дітей раннього та старшого віку, тактика ведення хворого при різних клінічних варіантах перебігу пневмонії та її ускладненнях. Диференційна діагностика бронхіальної астми, та невідкладна допомога при захворюваннях дихальної системи у дітей. Диференційна діагностика спадкових, природжених та хронічних захворювань бронхолегеневої системи у дітей.

Міждисциплінарні зв'язки: базуються на вивченні здобувачами нормальної та патологічної клінічної анатомії, гістології, цитології та ембріології, клінічної хімії, загальної та клінічної патологічної фізіології, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, загальної фармації та клінічної фармакології, пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії, інфекційних хвороб, сімейної медицини, фтизіопульмонології, внутрішньої медицини, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формувати умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання вибіркової навчальної дисципліни «Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей».

1.1. Метою вибіркової навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які є здатними компетентно розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницької інноваційної діяльності при плануванні та виконанні власних досліджень та підготовки докторів філософії до якісного виконання функціональних обов'язків, пов'язаних з питаннями сучасних підходів до

діагностики, диференціальної діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей, набуття відповідних практичних навичок та вмінь.

1.2 Основними завданнями вибіркової навчальної дисципліни є:

1) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо етіології, патогенезу, сучасних класифікацій, засобів профілактики захворювань органів дихання у дітей;

2) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань відносно клінічної картини, особливостей перебігу та можливих ускладнень при захворюваннях органів дихання у дітей, в тому числі особливості перебігу в різних вікових групах, при коморбідних та поліморбідних станах;

3) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо сучасних критеріїв діагнозу захворювань органів дихання; методів клінічного та лабораторно-інструментального обстеження хворих з захворюваннями органів дихання (включаючи рентгенологічні, ультразвукові, комп'ютерні та КТ- та МРТ-діагностику), розуміти інформативність, чутливість та специфічність цих методів;

4) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо сучасних методів лікування та показів/протипоказів до їх застосування; фармакологічної характеристики основних класів лікарських препаратів та механізми їх дії; принципів раціонального вибору лікарських засобів для лікування основних патологічних симптомів та синдромів, в тому числі, при невідкладних станах в дитячій клінічній лікарні; саногенетичних механізмів впливу дренажу бронхіального дерева, фізіотерапії грудної клітки, лікувальної фізкультури, дієти.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти).

Згідно з вимогами освітньо-наукових програм спеціальностей, дисципліна забезпечує набуття аспірантами компетентностей:

- *інтегральні:*

здатність розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі медицини.

- загальні:

1) здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.

2) вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.

3) навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

4) здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

5) вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

6) здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

7) вміння планувати та управляти часом.

- спеціальні (фахові, предметні):

глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини та майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти.

1. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини.

2. Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері медицини.

3. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

4. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

5. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

6. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

7. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

8. Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

9. Організувати та реалізувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

1.4 Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.
2. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.
3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.
4. Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення
5. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.
6. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.
7. Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі медицини.
8. Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.
9. Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань людини.
10. Використовувати результати наукових досліджень в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

11. Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.
12. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів.
13. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.
14. Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.
15. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.
16. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики.
17. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

1.5. Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

- етіологію, патогенез, сучасні класифікації, засоби профілактики захворювань органів дихання у дітей;
- клінічну картину, сучасні особливості перебігу та можливі ускладнення при захворюваннях органів дихання у дітей, в тому числі особливості перебігу в різних вікових групах, при коморбідних та поліморбідних станах;
- сучасні методи клінічного та лабораторно-інструментального обстеження хворих з захворюваннями органів дихання (включаючи рентгенологічні, ультразвукові, комп'ютерні та КТ- та МРТ-діагностику), розуміти інформативність, чутливість та специфічність цих методів;
- сучасні критерії діагнозу захворювань органів дихання; сучасні методи лікування та покази / протипокази до їх застосування;
- фармакологічну характеристику основних класів лікарських препаратів та механізми їх дії;- принципи раціонального вибору лікарських засобів для

лікування основних патологічних симптомів та синдромів, в тому числі, при невідкладних станах в дитячій клінічній лікарні;

- саногенетичні механізми впливу дренажу бронхіального дерева, фізіотерапії грудної клітки, лікувальної фізкультури, дієти.

Аспірант (здобувач) має вміти:

- оцінити статус пацієнта з захворюваннями органів дихання; провести його повне фізикальне обстеження (огляд, пальпація, аускультация, вимір артеріального тиску, визначення характеристик пульсу), включаючи обстеження інших систем органів (серцево-судинної, ендокринної, сечовидільної, кістково-м'язової, кровотворення);

- оцінити стан пацієнта для прийняття рішення про обсяг та вид оптимальної медичної допомоги; встановити пріоритети для рішення проблем здоров'я пацієнта (критичний стан, больовий синдром, стабільний перебіг, прогресування хвороби);

- оцінити соціальні фактори, що впливають на стан фізичного здоров'я пацієнта (культурологічні, етнічні, релігійні, індивідуальні, родинні, безробіття, психічна травма та інш.);

- сформулювати попередній діагноз; визначити необхідний об'єм обстеження з урахуванням сучасних стандартів, прогнозу захворювання та програмою диференційної діагностики хвороби; інтерпретувати результати обстеження;

- сформулювати повний клінічний діагноз (основний, ускладнення основного, супутні захворювання); розробити план терапевтичних дій з урахуванням особливостей перебігу хвороби та її попереднього лікування;

- призначити лікування пацієнту; визначити покази до інвазивних методів лікування у конкретного пацієнта; надати рекомендації з профілактики ускладнень та покращення прогнозу;

- володіти навичками правильного веденням медичної документації; досконало володіти методами обстеження ультразвукове, імунологічне та інш.;

- володіти методами надання медичної допомоги при невідкладних станах та загрозливих життю станах в дитячій клінічній лікарні;

- оволодіти навичками рецензування історій хвороб померлих, участі в клініко-летальних комісіях.

2. Структура вибіркової навчальної дисципліни «Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей».

Назва змістовних модулів та тем	Кількість годин			
<i>Змістовий модуль № 1. Диференційна діагностика найбільш поширених запальних захворювань органів дихання у дітей.</i>				
	Л	С	П	СРС
1. Диференційна діагностика синдрому кашлю у дітей.	2		6	6
2. Пневмонії у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	2	4	6	16
3. Атипічні варіанти пневмонії у дітей. Тактика ведення хворого при атипічних клінічних варіантах пневмонії.	2	4	6	16
4. Диференційна діагностика ускладнень пневмонії (плеврит, абсцес, піоторакс, пневмоторакс) у дітей. Тактика ведення хворого при різних клінічних варіантах ускладнень пневмонії у дітей.				6
<i>Змістовий модуль №2. Диференційна діагностика хронічних, спадкових та вроджених захворювань бронхолегеневої системи. Невідкладна допомога</i>				
1. Диференційна діагностика хронічних, спадкових та вроджених захворювань	2		6	8

бронхолегеневої системи (муковісцидоз, ідіопатичний гемосидероз легень, первинна цилиарна дискінезія, синдром Вільмса-Кемпбелла, бронхомалія, аплазія і гіпоплазія легень, дефіцит α_1 -антитрипсину, бронхолегенева дисплазія, секвестрація легень) у дітей.					
2. Диференційна діагностика бронхіальної астми та синдрому бронхіальної обструкції на тлі гострих респіраторних захворювань у дітей різного віку.	2		6	8	
3. Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей з позиції доказової медицини. Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності в залежності від причини виникнення та ступеня тяжкості.	2	4	6	8	
Разом	120	12	12	36	60

3. Теми семінарських занять вибіркової навчальної дисципліни «Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей».

№ з/п	Найменування теми	Обсяг у год.
1	Пневмонії у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	4
2	Атипічні варіанти пневмонії у дітей. Тактика ведення хворого при атипічних клінічних варіантах пневмонії. Диференційна діагностика ускладнень пневмонії (плеврит, абсцес, піоторакс, пневмоторакс) у дітей.	4

	Тактика ведення хворого при різних клінічних варіантах ускладнень пневмонії у дітей.	
3	Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей з позиції доказової медицини. Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності в залежності від причини виникнення та ступеня тяжкості.	4
	Разом	12

4. Теми самостійних робіт вибіркової навчальної дисципліни «Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань органів дихання у дітей».

1.	Диференційна діагностика бронхітів у дітей.	6
2.	Диференційна діагностика пневмонії у дітей раннього віку. Ускладнення пневмонії	8
3.	Диференційна діагностика пневмонії у дітей старшого віку. Ускладнення пневмонії.	8
4.	Тактика ведення хворого при різних клінічних варіантах перебігу пневмонії та її ускладненнях	6
5.	Диференційна діагностика бронхіальної астми у дітей	8
6.	Невідкладна допомога при захворюваннях дихальної системи у дітей.	8
7.	Диференційна діагностика спадкових та природжених захворювань бронхолегеневої системи у дітей.	8
8.	Диференційна діагностика хронічних захворювань бронхолегеневої системи у дітей.	8
	Разом	60

5. Методи навчання

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Побічна дія лікарських препаратів» на *практичних заняттях* забезпечується методичними розробками для кожного практичного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації, відеолекції), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (відеолекції, презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

6. Форми оцінювання:

- тести вхідного та заключного контролю рівня знань за темою практичного заняття;
- усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми;
- розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок;
- підсумковий залік.

7. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми.

До підсумкового контролю (заліку) аспірант (пошукувач) допускаються лише при відсутності академічної заборгованості і середньому балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Оцінка за дисципліну середнім арифметичним всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до двох знаків після коми, наприклад, 4,76):

Отриманий середній бал за дисципліну конвертується в оцінку за 200-бальною шкалою шляхом помноження середнього арифметичного на 40. Дисципліна зараховується аспіранту (пошукувачу), якщо він набрав не менше 120 балів.

Шкала оцінювання рівня опанування дисципліни

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
178,0 - 200,0	Відмінно	5
150,0 - 177,9	Добре	4
120,0 – 149,9	Задовільно	3
<120,0	Незадовільно	2

8. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Андреева И.В., Беденков А.В., Веселов А.В. и др. Справочник по антимикробной терапии / Справочник врача. – К.: Доктор Медиа, 2009.–372с.
2. Антипкін Ю.Г., Лапшин В.Ф., Уманець Т.Р. Довідник із дитячої пульмонології та алергології / Науково-методичне видання – К.: Доктор-Медіа, 2012. – 328 с.
3. Вельтищев Ю.Е., Шаробаро В.Е. Неотложные состояния у детей: Справочник. – М.: БИНОМ, 2013. – 512 с.
4. Майданник В.Г. Педиатрия Учебник (2-е издание, испр. и дополн.) / В.Г. Майданник. – Харьков.: Фолио, 2002. – 1125 с.
5. Марушко Ю.В., Шеф Г.Г., Марушко Є.Ю. Терапія захворювань органів дихання в практиці лікаря педіатра. Навчальний посібник. – Київ-Хмельницький: Приватна друкарня ФОП Сторожук О.В., 2015. – 154 с.

6. Марушко Ю.В., Крамарьов С.О., Шеф Г.Г., Уманець Т.Р., Марушко Т.В. Захворювання органів дихання у дітей. Невідкладні стани в дитячій пульмонології: Навчальний посібник (Видання друге, доповнене). – Харків: Планета-Принт, 2013. – 212 с.
7. Педіатрія Навчальний посібник у двох томах. М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, Н.Ю.Горностаєва [та інш.]; за ред. М.Л.Аряєва, Н.В.Котової. – Одеса : ОНМедУ, 2014 Т.1. Неонатологія. Гематологія. Ендокринологія. – 155 с.
8. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В., електронне видання на компакт-диску. – ОНМедУ. – 2017.
9. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани. М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, О.О. Зелинський [та інш.]; за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В. Одеса : ОНМедУ. – 2017. – 280 с.
10. Шабалов Н.П. Детские болезни. Учебник.-Питер-Ком, С-Пб.,2010.-1080с.

Допоміжна

1. Педиатрия:. В 2-х т./нац.. рук-во. - Т.1 (+CD) – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 1024 с.
2. Педиатрия:. В 2-х т. Т.2 (+CD) – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 1024 с.
3. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 18 від 13.01.2005 р. Протоколи надання медичної допомоги дітям за спеціальністю «Дитяча пульмонологія».
4. Наказ МОЗ України № 128 від 19.03.2007 р. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Пульмонологія»».
5. Притула Л.Н., Винниченко Л.Б. Пульмонологія: Навчальний посібник. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009. – 195 с.
6. Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги «Інтегроване ведення хвороб дитячого віку» . Наказ МОЗ України від 12.05.2016№ 438

http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2016_438_IVHDV/2016_438_YKPMO_IVHDV.pdf (додаток)

7. Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги «Кашель у дітей віком від шести років». Наказ МОЗ України від 08.06.2015 № 327

http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2015_327_Kashel/2015_327YKPMO_kashel_dity.pdf

8. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Бронхіальна астма у дітей» Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868.

http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2013_868BA_dor_dit/2013_868_ykpmo_BA_dity.pdf.

9. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. Бронхіальна астма.

http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2013_868BA_dor_dit/2013_868_kn_BA.pdf 2. *Clinical Guideline NG.*

10. Bronchiolitis: diagnosis and management of bronchiolitis in children. National Collaborating Centre for Women's and Children's Health. 2015.

11. Clinical Practice Guideline: Infants and Children: Acute Management of Community Acquired Pneumonia. 1-st edition. Ministry of Health, NSW. 2015.

http://www1.health.nsw.gov.au/pds/ActivePDSDocuments/GL2015_005.pdf

12. Robert M. Kliegman, Bonita M.D. Stanton, Joseph St. Geme, Nina Schor, Richard E. Behrman Nelson Textbook of Pediatrics, 19th Edition. 2011. - 2680 p.